

MARNEWECK FAMILIE GESKIEDENISARGIEF

BYLAAG C1

JC Marneweck se Verhoor – Vertoonning aan den Raad van Justitie

Nederlandse Transkripsie

Kaap de Goede Hoop, circa Junie 1794

Nederlandse Transkripsie

Oorspronklike handgeskrewe teks, 19 bladsye, getranskripseer

Wel Edele Groot Achtb. Heer.

Vertoonen wel Edele Groot Achtb. gezamentlijk de President en Leden van den Raade van Justitie deezes Gouvernements;

Hoe zy Verts. op den 16 Juny deezes loopende Jaars, ten gewoon vergadering zijnde, ten einde eenige rondgelegene procedures te termineren, door den Eerstgetekende President in Raade is te kennen gegeven, hoe zekere onder afgezette, gage gestelde Dragonder, in naame Coenraad Marneweck de jonge, tusschen wien en den Burger Hermanus Keyter ten ordinarij Rechterdag van den 5 Juny bevorens in Cas van praetentie eene questie, ten rolle was geventileerd, welke ten fine van accoord in handen van Heeren Commissarissen mitleeënd was gesteld geworden, ten zelvredage nadenmiddag bij zijn Wel Edele Achtb. was verschenen, en zonder eenige zakelijke voorafpraak, zijne reedenenen in dier voegen had begonnen: "hoe komt je bij God Almachtig verantwoord dat je mijn procureur verboden hebt te spreken, en daartoe aan den procureur van mijn partij volkomen vrijheid heeft gegeven."

Dat de eerstgetekende ten vollen overtuigd van zelfs geene Gedagten tot iets van dien aart te hebben gevoegd, en uit dien hoofde ten hoogsten geïndigneerd over den verregaande stap van voorz. Marneweck, na zig eenigen tijd beraaden te hebben, aan dezelve een voudig ten antwoord had gegeven: "binnen wijnige dagen denk ik een extra ordinaire Vergadering van Justitie te convoceren, dan zal ik u later appointeeren, en dan kunt gij mij die vraag in den Raade zelve voorstellen." Waarop gem. Marneweck was vertrokken; dat de eerstgetekende ingevolge dit antwoord niet alleen Coenraad Marneweck de jonge zelve, maar ook den procureur Jacobus van Leuwen, die hem in Judicio had geassisteerd, voor de Vergaderzaal had doen appointeeren, ten einde aan den eersten te worden gevraagd, welke reedenenen hem tot zodanigen stap hadden aangespoord, en aan dezelve zijne verkeerde handelwijze te worden onder 't oog gebracht, mitsgaders om door den procureur van Leuwen te worden opgegeven, of en wat er nog tot defensie van zijn zaake hebben kunnen worden bijgebracht;

Voegende de Eerstget. daar eindelijk nog bij, dat ingevolge de voor gestelde vraag van Marneweck met eenigen schijn als permissibel niet had kunnen worden beschouwd, zijn Wel Edele Achtb. zulks zeer gaarne aan de onkunde en onwellevenheid van den zelve Marneweck zoude hebben vergeven; dog dat hij Eerstget. daar die insinuatie niet als President en Rechter betrof, uit dien hoofde zig in de noodgaake had bevonden, het gebeurde ter kennisgave van den Raade van Justitie te moeten brengen, om daarnine of op den voorgestelden voet, of zodanig anders te werk te gaan, als bevonden zoude worden, te behooren.

Dat de voorstel door den Eerstgetekende unaniem en volkomen gëagriceerd zijnde, vervolgens in Raade verscheenen zijn, zo wel de gemelde Procureer Jacobus van Leuwen, als voorz. Coenraad Marneweck de jonge, aan welken laatste als toen door den Eerstgetekende 't Raads weegen is aangezegd, omme te repeteren de vraag, door hem op den 5 Juny bevorens ten zijnen huize gedaan, met de gevolg dat dezelve zonder eenige de minste haesitatië antwoordde: "Ik heb aan den E. Achtb. Heere Praesident gezegt, hoe kunt jij 't voor God Almachtig verantwoorden, dat jij een ander laat plijten, en 't mijn advocaat met de hand heeft gewenkt om te zwijgen." Waar op de Procureer van Leuwen op expresse afvraagen, of hy tot defensie van zijn Principaals zaake ook nog iets zoude hebben kunnen voordragen, betuigde, niets verder te zeggen te hebben gehad, en 't geen hij te zeggen had, ook te hebben voortgebracht.

Dat na dit antwoord van den Procureur van Leuwen, aan Marneweck voorgesteld zijnde, hoe hij derhalven verkeerdelijk zig aan een ongepermitteerde stap had kunnen overgeven, met afvraagde of hy daartoe ook door iemand was aangespord, dezelve Marneweck verklaard heeft, op niemands aanraaden maar op eigen beweegning na den Wel Edele Achtb. Heer President te zijn gegaan, voegende daar nog bij: "de Achtb. Heer heeft mijn advocaat met de hand gewenkt; de Achtb. Heer heeft hem de mond toegehouden." Na welk antwoord aan Marneweck 's Raads weegen door den Eerstgetekende is voorgehouden of hij na de gedaan declaratie van den geenen, die hem als procureur had bediend, zig niet overtuigd moest houden, van den onrechte te werk te zijn gegaan, en of hij mitsdien genegen was, de verklaren en te erkennen, dat hij qualijk had gedaan, 't geen van dat vrugtloos gevolg is geweest, dat hij Marneweck zig vergenoegde, met op dit een en ander onverschillig en irreijerent te antwoorden: "Nien, dat doe ik niet."

Dat gem. van Leuwen en Marneweck hierop buiten getreden, en het gedrag van Laatsgemelde bij de Vertoners in ernstige overweeging genomen zijnde, het zelve aan hen is voorgekomen, te weegen ten hoogsten onbetaamelijk en beleedigend niet alleen voor den Eerstgetekende maar ook voor de verdere Verts., die ingevolge is van de zijde eens Presidents eenig beletzel wierd toegebracht, aan de vrije verdediging van voor den Raade van Justitie geventileerd wordende geschillen, deswegens verantwoordelijk zoude zijn en dien volgens onder de naauwste verpligting liggen, om zulks te gedoogen.

Zijnde 't gedrag van Marneweck aan de Verts. te meer onbetamelijk voorgekomen, daar 't wenken van de hand van den Eerstgetekende waarop hij zig schijnt te fundeeren, wel verre van eenig

beletzel in de vrijheid van spreken ten doel hebben gehad, in tegendeel regelrecht, en zonder de minste bedenking gestrekt heeft, om aan hem gelegenheid te geven, tot het defendeeren zijner zaake, waarin hy door zijne Procureur wierd geïnterrupteerd, terwijl na dat Marneweck had opgehouden te spreken door den Procureur van Leuwen nog verder daarbij is gevoegd, al 't geen hij volgens den stijl van procederen meende ter zaake te behooren; zo als onder anderen aan Wel Edele Groot Achtb. kan consteeren uit de deswegens door van Leuwen gedaane declaratie, terwijl bovendien al waare het, dat van de zijde van Marneweck iets tot nader aandrang zijner defensie nodig had kunnen worden bijgebracht, zulks door denselven weegen, nog zeer gevoeglijk en met overleg zoude hebben kunnen geschieden, aan Gezamentleende Leden uit den Raade van Justitie, in wier handen de zaak uitwijzend nevengaande Extract uit de Civiele rechts rolle sub No 1 ten fine van accoord is gesteld geweest, en voorwelken hij ook reeds heeft gecompareerd, zonder dat zelfs thans, veel min destijds de zaak is getermineerd.

Dat de Verts. uit aanmerking van deeze omstandigheden onder correctie vermeenende hierinne niet onverschillig te kunnen zijn, maar volgens eed en plicht het gezag en de Eere den Justitie waarvan altijd maar vooral in deze daagen de rust en zekerheid eener Maatschappije dependeeren, te moeten handhaaven; ernstig hebben geraadpleegt over de wijze, waarop in deezen eene condigne en exemplaire correctie aan meern. Marneweck zou de behooren te worden opgelegd, en bevindende dat zo wel de waarheid van 't gebeurde, als het misdadige daar van aan geen den minste twijffel ofte bedenking onderheevig was, vervolgens hebben geoordeeld, ex officio zodanige correctie te moeten bepalen, als tot betering van den door Marneweck gepleeg den hoon, zouden behooren geagt worden te strekken.

Dat derhalven na den Eerstget. President had verklaand van begrip te zijn, dat in Consideratie zoude behooren te worden genomen, dat Marneweck meer uit blinde dwaaling als wel niet met een bepaalde opzet schien te handelen en dat zijn Wel Edele Achtb. zig uit dien hoofde gaarne zoude bevredigt hebben wanneer door Marneweck wierd gedeclareerd qualijk te hebben gedaan, de overige Verts. getreden zijnde tot het bepaalder Correctie zelve, na zijne overweging van al 't geen ten zaake was dienende, dikwijls gem. Coenraad Marneweck de jonge als volkome in Confesso, namens de Hoogmoogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden hebben gecondemneerd, omme in vollen Raade met open deuren onder het geklep den Klokke op zijne ontbloote Knien God en de Justitie om vergiffenis te bidden, en te verklaren dat de expressien door hem aan den Eerstgetekende in 't bijzonder gebezigd, en in Judicio gerepetered, van harten leed zijn; dat voorts bij onwilligheid, om van deze Condemnatie te obtempereeren hij Marneweck zoude worden geplaatst in Gijzeling om aldaar te verblijven tot tijd en wijlen aan het gemijdsde zoude zijn voldaan, met condemnatie van denzelfden in de Kosten.

Dat dit Vonnis aldus gearresteerd, vervolgens aan Marneweck, ten dien einde wederom binnen getreden, gepronunticeerd zijnde, dezelve op een zeer insolenten en disrespecterenden toon heeft verklaard, daar aan niet te zullen voldoen en dat hij ook niet in gijzeling begeerde te gaan, maar daartegen protesteerde, en zig van 't gemijdsde quam te stellen appellant, invoegen voorz. Marneweck, agtervolgens 't laatste gedeelte den Condemnatie dadelijk in gijzeling is geplaatst, hebbende hij niet alleen wannees dit geschiedde, maar ook geduurende en na de Pronuntiatio van

't vonnis door geduurig te grimlaggen, en door zijne verdere contenance de blijkbaarste versmaading voor het gezag der Justitie betoond.

Dat vervolgens door den Eerstget. op den 27 den vorige maand Junij in de Raade is te kennen gegeven, hoe de Huisvrouw van gem. Marneweck bij zijn Wel Ed. Achtb. verzoek hebbende gedaan, om namens haar man bij gelegenheid den des tijds gehoudene extra ordinaire Vergadering request te moogen presentereen, ter obtineering van eene mitigatie, in 't teegen denzelven geslagen vonnis zijn Wel Edele Achtb. gelijk in allen gevallen, ook in het tegenswoortig geval, daar in had bewilligd. Dat dat zijn Wel Ed. Achtb. tevens nodig had geoordeelt zig te moeten onthouden van alle rechterlijke deliberatien over deeze zaake; om dat, hoe zeer hij zig ook overtuigd hield, van in allen opzigten de plichten van een gemoedelijk rechter in 't oog te hebben gehouden bij gelegenheid dat de zaake tusschen Marneweck en Kijtel op die 5 Juny voorom, ten rolle heeft gedient, en hoe zeer zig uit dien hoofde ook vrijkende van alle onzijdigheid om in deezen te tugeeren, voornat daar de Correctie aan Marneweck opgelegd, gegrond was op de door hem in Judicio zelve gepleegde Insolentie en geenzints op eenige bijzondere belediging.

Dat na deeze declaratie de Eerstgeteek. uit die vergaderzaal gegaan zijnde, in Raade verscheenen is de Huisvrouw van ged. Marneweck exhibeerende de hier nevend Copijelijk sub no 3 gevoegde requeste, waarby onder een volkomen aveu van den gepleegden hoon, door Marneweck in Substantie verzoek word gedaan, dat aan hem zijne onbezonnenheid en onvoorzigtigheid moet worden gemitteerd en toegestaan de opgeeelegde amende honorable te moegen verriegten, met geslooten deuren, zonder geklep den klokke, en zonder in de noodgaake te zijn van zulks op zijne ontbloten Knien te moeten doen; over welk verzoek geraadpleegde zijnde, hebben de Verts. zig onbevoegd geoordeelt af te wijken van eene reeds bepaalde Correctie tot betering van hoon, niet aan de Leeden des Raads in hunne persoonen maar aan de Justitie zelve gepleegd; en hebben de Verts. over zulks zig eed en plichts halven geneciteerd gezien, omme te blijven persisteren bij denselven op 16 Junij bevorens geveld en gepronuntieerd vonnis. Zo als de Verts. zig ook om dezelve Motiven verplicht hebben geagt, zig daar toe te refereeren, wanneer op den 3 July laatsleden door gem. Huisvrouw van Marneweck een dergelyk verzoek bij monde van de Verts. is gedaan.

Dat, dus het gevolg van de voortduurende weigering van Marneweck om stiptelijk aan het gemijdsde te voldoen, is geweest dat dezelve tot hier toe in gijzeling is verblosven, zonder dat hij van zijne zijde verder de minste bereidwilligheid heeft betoond, terwijl ondertusschen het gezag van de Justitie volkstrekt vordert, dat dergelyke verregaande beleedigingen op eene exemplaire wijze worden gecorrigeerd, ten einde aan de eene zijde andere qualijk denkende van 't ondernemen derselver afschrikkwen; en aan de andere kant de rust en veiligheid van welgeïntentioneerde leeden den Maatschenap niet in de waagschaal te stellen.

De Verts. hebben den derhalven geoordeelt 't gedrag van meern. Marneweck ten kennisse van wel Edele Groot Achtb. te moeten brengen onder gemoedelijke betuiging dat zij den zelve als een pernicieüs subject voor de Colonie beschouwen, en dat zij zig in 't onvermogen gebracht zien,

om de Justitie overeenkomstig het oogmerk en de voorschriften van hunnen geëerbiedigen Souverain te administreeën, zo niet door hoogen hand de Maatschnppije wordt gezuiverd van dijetten welke zonder met het Burgerrecht te zijn begunstigd, slechts precario alhier verblijf houden en zig niet te min in zo verre kunnen vergeten, om de Justitie opentlijk en met het blijkbaarste opzet te versmaaden.

Reedenen, waaromme de Verts. zig tot Wel Ed. Groot Achtb. zijn wendende, met neerig verszoek dat het van Wel Ed. Groot Achtb. wel behagen moogen zijn ten opzichte van voorz. Coenraad Marneweck de jonge zodanige maatregelen in 't werk te stellen, als Wel Ed. Groot Achtb. tot conservatie van rust en goede ordre in deeze Colonie mitsgaders maintien van 't daartoe onontbeerlijk gezag den Justitie zal oordeelen te behooren.

't Welk doende &c.

Getekend: O.G. de Wet, Joh. Smuts, W.S. van Ryneveld, R.J. v.d. Riet, G.H. Meyer, G. Matthiessen jr., J.P. Baumgardt, Am. Flick, C. Creuywagen, H.A. Truter, H.P. Warnecke